

PATVIRTINTA

Vilniaus darželio-mokyklos direktoriaus
2018 m. birželio 4 d įsakymu Nr. V1- 65

VILNIAUS DARŽELIO-MOKYKLOS „LOKIUKAS“ GABIŲ IR TALENTINGŲ MOKINIŲ UGDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus darželio-mokyklos „Lokiukas“ gabių ir talentingų mokinių ugdymo tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – užtikrinti gabių ir talentingų vaikų gabumų atskleidimą ir visavertį ugdymą: plėtoti gebėjimus ir polinkius, sudaryti socialines ir edukacines ugdymo(si) sąlygas.

2. Tvarkos aprašas sudarytas, remiantis „Gabių vaikų ir jaunuolių ugdymo strategija“, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. ISAK- 2667 „Dėl Gabių vaikų ir jaunuolių ugdymo strategijos patvirtinimo“, „Gabių vaikų ir jaunimo ugdymo programa“, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. ISAK- 105. 3. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

Gabūs vaikai – tai vaikai, galintys efektyviai įgyti žinių ir mokėjimų, juos pritaikyti naujoms problemoms spręsti, sparčiai mokytis iš patirties. Jų intelektualinių gebėjimų lygis yra labai aukštas (individualiai testuojamų standartizuotais intelekto testais intelekto koeficientas yra du standartiniai nuokrypiai ar daugiau nei vidurkis). Turėdami šiuos intelektualinius gebėjimus, gabūs vaikai lenkia arba pajėgūs pralenkti panašios patirties ir aplinkos bendraamžius savo vienos ar kelių mokslo sričių akademiniais pasiekimais. Šiems vaikams būdingas aukštas kūrybiškumo lygis.

Talentingi vaikai – tai vaikai, turintys ypatingų gebėjimų, kurie pasireiškia vienos ar kelių meno, mokslo ar sporto sričių pasiekimais.

II SKYRIUS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

4. Gabių mokinių ugdymo tikslas – sukurti palankias sąlygas itin gabiems mokyklos mokiniams plėtoti savo prigimtinius gebėjimus. Siekiama, kad mokiniai galėtų atrasti ir patirti mokslo ir pasaulio pažinimo džiaugsmą, įgytų papildomų žinių ir gebėjimų pagrįstai rinktis tolesnio mokymosi galimybes, pasitelkiant įgytas mokinių kompetencijas, plėtojant ir tobulinant jų gebėjimus, ugdyti mokinių vertybines nuostatas, skatinančias pažinti save ir pasaulį, formuojančias ir plėtojančias esminius mokinių asmenybės raidos principus ir gaires.

5. Tikslui pasiekti keliami uždaviniai:

5.1. ugdyti atsakingą, savo jėgomis pasitikinčią, siekiančią darnos su savimi ir kitais, fizinio aktyvumo ir veiksmingo mąstymo poreikį suvokiančią ir nuolatinės saviugdos poreikį įgijusią asmenybę, gebančią formuoti kritišką, kūrybišką santykį su socialinio ir kultūrinio gyvenimo tradicijomis ir naujovėmis;

5.2. ugdyti mokinių mokslinę pasaulėvoką, pasaulio vientisumo suvokimą, gebėjimą kelti

klausimus ir hipotezes, apibendrinti tyrimuose gautus duomenis, formuluoti pagrįstas išvadas;

5.3. ugdyti mokinių gebėjimą analizuoti ir kritiškai vertinti įvairius meno pavyzdžius, ugdyti pozityvias kultūrinės mokinių nuostatas, poreikį domėtis įvairiomis meno kryptimis ir formomis;

5.4. sudaryti sąlygas išsamiai pažinti atskirų mokslo sričių ir meno dėsningumus ir įvairovę, ugdyti veiksmingus mąstymo įpročius;

5.5. formuoti mokymosi strategijas ir būdus pasirinkti gebančią, mokymosi gebėjimus įgijusią, mokymosi perspektyvą numatančią ir jos siekiančią asmenybę.

III SKYRIUS

GABIŲ MOKINIŲ UGDYMO PRINCIPAI

6. Gabių mokinių ugdymo principai:

6.1. asmenybės ugdymo dalis, apimanti fiziologinę, psichologinę ir filosofinę ugdymo sritis;

6.2. tarpdalykinė integracija, įgyvendinant Bendrąsias programas;

6.3. sporto mokslo dalis, apimanti integruotą sveiką gyvenseną, fizinį aktyvumą, atskirų sporto šakų pažinimą;

6.4. menų dalis, apimanti integruotus atskirus meno dalykus;

6.5. kolegialus bendradarbiavimas tarp mokytojų, mokinių, jų tėvų, administracijos ir pagalbos mokiniui specialistų.

IV SKYRIUS

GABIŲ IR TALENTINGŲ MOKINIŲ ATPAŽINIMAS

7. Gabių ir talentingų vaikų ugdymas apima šių vaikų atpažinimą, ugdymo spartinimą, individualizavimą, diferencijavimą ir turtinimą.

8. Gabių vaikų atpažinimas:

8.1. tėvai ir/ar mokytojai subjektyviai taiko įvairius gabumų atpažinimo kriterijus. Gabūs vaikai atpažįstami pagal mokomųjų dalykų olimpiadų, konkursų, kitus tikslinės paskirties renginius, intelektinius gebėjimus;

8.2. bendrieji gabių vaikų požymiai:

8.2.1. pasižymi smalsumu, aktyviu domėjimusi jį supančiu pasauliu;

8.2.2. turi daug žinių įvairiomis temomis (platus interesų ratas);

8.2.3. išmoksta lengvai ir greitai, pagrindinių dalykų mokosi geriau ir greičiau nei dauguma jo bendraamžių;

8.2.4. pasižymi gerais skaitymo įgūdžiais, skaityti išmoksta dar ikimokykliniame amžiuje;

8.2.5. sklandžiai reiškia mintis žodžiu ir raštu;

8.2.6. turi gerą atmintį, įsimena lengvai ir greitai;

8.2.7. nemėgsta mokytis atmintinai, nepatinka standartinės užduotys;

8.2.8. žodynas platesnis ir turtingesnis nei bendraamžių;

8.2.9. lengvai ir greitai atranda ryšius, rodos, tarp visai nesusijusių dalykų;

8.2.10. sutelktai domisi kai kuriomis mokslo sritimis;

8.2.11. mėgsta kurti, išrasti, turi daug idėjų, ypatingai savo domėjimosi srityje;

8.2.12. greitai randa problemų sprendimo būdus;

8.2.13. turi lakią ir turtingą vaizduotę;

- 8.2.14. vienus mokomuosius dalykus mėgsta labiau nei kitus;
- 8.2.15. pastabūs, greitai pamato prieštaravimus;
- 8.2.16. savo klausimais kartais glumina mokytojus ir tėvus;
- 8.2.17. noriai imasi naujų užduočių;
- 8.2.18. savanoriškai daugiau laiko skiria užduotims, kai jos susijusios su jį dominančiais dalykais;
- 8.2.19. domisi labai įvairiais dalykais ir nėra linkę susikoncentruoti tik į vieną sritį;
- 8.2.20. geba ilgesniam laikui susikoncentruoti į tam tikrą veiklą;
- 8.2.21. užbaigia pradėtą darbą;
- 8.2.22. atkaklūs, ryžtingai siekia tikslo, nenuleidžia rankų susidūre su kliūtimi;
- 8.2.23. įsitraukę į užduotį, praranda laiko nuovoką;
- 8.2.24. prisiverčia dirbti ir be išorinio pastiprinimo ar vadovavimo;
- 8.2.25. labiau mėgsta dirbti vieni nei grupėje;
- 8.2.26. kelia didesnius reikalavimus sau ir kitiems;
- 8.2.27. būdingas savikritiškumas;
- 8.2.28. diskusijose turi savo nuomonę;
- 8.2.29. moka analizuoti ir daryti išvadas;
- 8.2.30. bendraamžiams kartais gali atrodyti keistas;
- 8.2.31. noriai imasi vadovauti, gali koordinuoti grupės veiklą;
- 8.2.32. daugiau bendrauja su vyresniais mokiniais ar suaugusiais nei su savo bendraamžiais.

8.3. meniai ir sportui gabių bei talentingų vaikų atpažinimą, jų meninių, sportinių gebėjimų atskleidimą atlieka neformaliojo švietimo meninio ugdymo programos vykdančios mokytojai pagal įvairias gabių vaikų paieškos sistemas ir meninio, sportinio gebėjimo atskleidimo metodikas.

9. Mokytojams, dirbantiems su gabiais ir talentingais mokiniais, rekomenduojama:

- 9.1. organizuojant ugdymo procesą, atsižvelgti į mokinių mokymosi stilių;
- 9.2. atsižvelgti į mokinio išsikeltus ilgalaikius tikslus, besiremiančius asmeniniu įsipareigojimu;
- 9.3. diferencijuoti ir individualizuoti ugdymo procesą, kūrybiškai taikyti įvairius mokymosi būdus įvairiose aplinkose;
- 9.4. tikslingai taikyti inovatyvius metodus (diskusijos, žaidimai, mokymasis bendradarbiaujant, problemų sprendimo paieškos (individualios arba grupėse), individualūs arba grupiniai projektai, patirtinis mokymasis, kūrybinės užduotys ir t.t.);
- 9.5. remtis įvairiomis mokymosi priemonėmis ir aplinkomis (skaitmeninės mokymo priemonės, virtualios mokymosi aplinkos, gamtos mokslų laboratorijos, muziejai, bibliotekos, kultūros įstaigos ir kt.);
- 9.6. skatinti mokinius dalyvauti olimpiadose, konkursuose, festivaliuose, varžybose, parodose, pleneruose, tikslinės paskirties projektuose ir kituose renginiuose;
- 9.7. siekti aukšto mokinių pasiekimų lygio ne tik teikiant žinias, bet ir ugdant bendruosius gebėjimus, kompetencijas bei pasirengimą mokytis visą gyvenimą;
- 9.8. talentingus vaikus ugdyti panaudojant neformaliojo švietimo teikiamas galimybes;
- 9.9. inicijuoti ir rašyti projektus, skirtus gabių mokinių ugdymui;
- 9.10. įvairiomis formomis (seminarai, kursai, konferencijos, savišvieta, dalinimasis gerąja patirtimi ir t. t.) tobulinti darbo su gabiais vaikais ugdymo kompetenciją;
- 10. Gabių ir talentingų vaikų ugdymas diferencijuojamas, individualizuojamas suteikiant

galimybę mokiniams:

- 10.1. rinktis pagilintą dalykų mokymąsi, neformaliojo švietimo programą;
 - 10.3. atlikti diferencijuotas ir individualizuotas namų darbų užduotis, rinktis atlikimo būdus;
 - 10.4. mokymąsi sieti su tiriamąja veikla, rengti ilgalaikius ir trumpalaikius projektinius, tiriamuosius, kūrybinius darbus.
11. Gabių ir talentingų vaikų ugdymo turtinimas apima:
- 11.1. tiriamųjų-kūrybinių darbų rašymą;
 - 11.2. įvairių renginių (konkursai, olimpiados, festivaliai, varžybos, konferencijos, tikslinės paskirties projektai, stovyklos) organizavimą;
 - 11.3. formaliojo ir neformaliojo ugdymo integraciją;
 - 11.4. dalyvavimą socialinėje-pilietinėje veikloje, savanorystę.

V SKYRIUS GABIŲ MOKINIŲ SKATINIMAS

12. Mokiniai už aukštus mokymosi pasiekimus, pasiekimus pasaulio, šalies, miesto olimpiadose, konkursuose skatinami padėkos raštu, pagal galimybes organizuojama mokiniams kelionė.

13. Gegužės mėnesį gabūs ir talentingi mokiniai bei jų tėvai pagerbiami mokyklos šventėje. Gabių mokinių tėvams už jų vaikų pasiekimus pareiškama direktoriaus padėka.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14. Ugdydama gabius ir talentingus mokinius, mokykla bendradarbiauja su institucijomis:
- 14.1 Vilniaus pedagogine-psichologine tarnyba, organizuojant gabių mokinių atpažinimą, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacijos tobulinimą;
 - 14.2 miesto ir šalies mokyklomis dalinantis patirtimi, organizuojant bendrus renginius, projektus;
 - 14.3 su kitomis švietimo, kultūros institucijomis, organizuojant mokinių ugdymą kitose edukacinėse aplinkose.
15. Gerinama mokyklos mokymosi aplinka (kabineto įranga, mokymo ir techninės priemonės, mokytojo kuriama aplinka ir kt.), pagal galimybes, kasmet tikslingai skiriant lėšas metodinės medžiagos, mokymo priemonių, skirtų gabių mokinių ugdymui, įsigijimui.
16. Už gabių ir talentingų mokinių atpažinimą ir ugdymą atsakingi mokytojai, klasių auklėtojai, pagalbos mokiniui specialistai (pagal atliekamas funkcijas).
17. Už gabių ir talentingų mokinių ugdymo organizavimą, stebėseną atsakingas direktoriaus pavaduotojas ugdymui (pagal kuruojamą sritį).
18. Tvarkos aprašas gali būti koreguojamas, atsižvelgiant į mokinių ir jų tėvų poreikius, mokytojų pastebėjimus, turimas lėšas.